

Izhaja trikrat na teden v šestih izdajah, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutrajje izdaje popoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . 13 K 20 h, ali gid. 6 60
pol leta . . . . . 6 „ 60 „ 3 30
četrt leta . . . . . 3 „ 40 „ 1 70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11. uri dopoludne.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez depozitne naročnine se ne odzivamo.

Oglasi in posilnice se računajo po pošt-vrštah: če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje širke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoludne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnina in oglase je plačati loco Gorica. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnishtvu.

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gid. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici „a Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Tudi — piruhi!

Danes teden smo povedali v mali nočici, da smo v uvodnem članku zamolčali — najlepši piruh, ki je osrečil goriske Slovence. Novica o tem „piruhu“ se je med tem raznesla po bliskovo na vse kraje, in zagadel je najbolje, ako ga javno potrdimo in razglasimo tudi v „Soči“.

Pred leti je kupila južna železnica palačo neke grofovske rodbine na Telovadnem trgu poleg ljudskega vrta. Palača je največja stavba v Gorici, izvzemši novo justično palačo, poleg nje je prekrasen park. Vsega sveta je blizu 5000 kvadratnih metrov. — Tu je uredila južna železnica velik hotel po najmoderniših zahtevah. Samostojna električna razsvetljava je veljala nad 60.000 K. Nad 70 sob je krasno opravljenih s potrebnim in luksurijoznim pohištvo. — V tem hotelu so bivalne najvišje osebe, ki so prihajale v Gorico. Po vsem svetu je znano ime tega hotela, kajti reklamne slike so nabite po vseh možnih železniških vozovih. Južna železnica je zabila v ta hotel nad pol milijona kron.

Toda Gorica ni mesto za tako ogromno podjetje, kajti mestna uprava ni storila za napredek mesta nikdar nič pametnega, da bi prihajali semkaj bogati tujci ter polnili ta ogromni hotel. Po mnogih brezuspešnih letih, ko je imela železnica s hotelom le veliko zgubo, je prišla železniška uprava do sklepa, naj se hotel proda.

Veliki četrtek popoldne so bili nekateri rodoljubi našega kroga opozorjeni na to namero južne železnice, zvečer je odpotoval zastopnik „Trgovsko-obrtno zadruga“ na Dunaj — in drugi dan popoldne je bila na Dunaju že podpisana kupna pogodba, a na telefonsko naročilo je položila neka tržaška banka del kupnine v blagajno južne železnice v Trstu. Ta četrtek pa je isti zastopnik podpisal na Dunaju formalno kupno pogodbo ter — izplačal vso pogojeno ceno.

„Trgovsko-obrtna zadruga“ je torej danes posestnica hotela, ogromnega parka, idne hišice in dveh drugih poslopij na nasprotni strani parka v Kopalški ulici ter vsega inventarja, kakor leži in stoji, izvzemši

perila, porcelana in srebrnine. Za vse to ogromno imetje je odstela — 250.000 K.

Smisel za vrednost blaga je pač različen, kakor ga kdo zna vporabiti, toda v tem slučaju izjavljamo, da merodajni moške danes istega posestva ne prodajo niti za 400.000 K. Ogromen dobiček, kateri bi lahko naredili, izginja pred vrednostjo, katero bo imelo to prekrasno posestvo za zavod in za goriske Slovence. Tu je toliko prostora za vse naše narodne in društvene namene, da si ga ne moremo v Gorici več niti železi ne misliti na bolj pripravnem kraju. Doslej so nas potiskali Slovence po kotih, odslej bomo lahko ponosno in pristo stopali po najlepših tleh goriskega mesta. — Tam, kjer se zdaj blišči ponosni napis „Südbanhotel“, dobi mesto nas „Trgovski dom“, ki bo daleč okrog naznanjal osem domačinov in tujcev, da je to... ponosno znamenje našega probujenja, naše sile in dela..... do boljše bodočnosti.

Umeje se, da mi ne bomo imeli ondi hotela. Konec maja je s hotelom pri koncu. Tje se preseli „Trgovsko-obrtna zadruga“ s svojim uradom, in poleg nje bo dovolj prostora za razna naša društva, v dveh nadstropjih pa bo cela vrsta lepih stanovanj, katera sama bodo mogla obrestovati glavnico. Karkoli pa bo se treba, se lahko dozida, kajti stavbišča je na ostajanje na treh frontah. — Za polne sobe krasnega pohištva in druge oprave, za stroje itd. pa dobimo tudi lepo število tisočakov, katere z mirnim srcem lahko porabimo za nove prizidke ali poprave.

Povedali smo nekaj podrobnostij, da čitatelji vidijo, kako — lep piruh je bil to goriskim Slovincem za Velikonoč.

* * *

Ne bili bi verjeli, da strankarska strast klerikalcev ne bo mirovala niti pri tako znamenitem koraku po lestvi našega narodnega napredka. — „Gorica“ ni mogla prikriti svoje strasti, ki kavcem vedno narekuje vodilno geslo: „Naj hudič vzame vse, kar ne služi našim strankarskim naklepom!“ — Prehod hotela „pri Jeleni“ in „Südbanhotela“ v slovenske roke je naznanila „Gorica“ s

skrajno zlobnimi in — bedastimi opazkami.

„Gorica“ je vse to le spekulacija posamičnikov, narod pa ne bo imel nič od tega itd. — Mi bi pa prav srčno želeli, da bi se našlo vsako leto po toliko slovenskih „spekulantov“ v Gorici, ki bodo kupovali hiše, hotele, palače, naj postanejo s takimi „spekulacijami“ če možno bogataši prve vrste — in mi bomo naznanjali take „spekulacije“ vedno le kot — prekrasne pirihe in ne „klopotce“, kakorsne nam privoščil „Gorica“. — Po mnenju klerikalnih modrijanov je torej edina sreča in bodočnost Slovencev v tem, da smo berači, da ničesa nimamo, da se moramo skrivati le po kotih, a na najlepših mestih naj se kopirijo tujci, ki pa smejo biti na vseh koncih in krajih spekulanti na naše borne zepe. Mi berači, tujci bogataši, oni gospodarji, mi ponižni hlapci, — to odseva iz „Gorice“. Lepa hvala za take — klerikalne klopotce!

Uverjeni smo, da niti med čitatelji „Gorice“ ni mnogo takih čitateljev, katere bi bila strankarska strast tako strašno oslepila, kakor pisarčke tam okoli klerikalnega trobilca, da bi se ne veselili — velikonočnih pirihov, katere smo naznanili mi slovenski javnosti. Saj je vsakdo uverjen do dna duše, da le po taki poti pridemo Slovenci do moči in veljave v mestu in deželi. O, naj bi le prisel tisti zlati čas, ko bi imela vsaka hiša za gospodarja — slovenskega „spekulanta“! Ali se ne zdi „Norici“, da bi bilo tedaj rešeno narodno in tudi šolsko vprašanje v Gorici?!

„Gorica“ je pričakovala, da naša stranka podari Slovincem pirihe v obliki — slovenske šole.... Na to odgovorjamo na kratko, da ne popravi cel človeški rod, kar je zapackal klerikalni general. Zakaj pa kavci z vsem svojim „lepim klubom“ na Dunaju niso osrečili naroda našega s — slovensko šolo?! Kako lepo bi se to popolnilo s pirihi, katere je naša stranka brez hrupa kar čez noč ponudila našemu narodu. — Brez šuma, brez šalobardstva, tiho in mirno a dosledno naprej po dosedanji poti pozitivnega, uspešnega dela, — to je naše geslo! Narod, podpiraj nas v takih prizadevanjih in — dobro bo Tebi in Tvojim — našim potomcem!

DOPISI.

Is Tomaja. — Čitali smo v 27. številki „Gorice“, da dne 30. marca so pričeli voziti kamenje za novo napajališče, ki se ima zgraditi v Tomaju. Resnica je, da so omenjenega dne vozili kamenje, ali samo pristabi županovi, teh je 10, in čujte, odkod so vozili? Županove senožeti v Rusčovski; ker preteklo leto ni mogel dobiti delavcev, mu je pa letos robota počistila senožet, ali tako kamenje ni za drugo nego za v jamo. Dopisnik piše, da zaraditega se vršijo v Tomaju neke čudne reči. In res so čudne, da bi mislil človek, da smo kje v Sibiriji. Napravila se je protestna pola, ki jo je podpisalo 69 davkoplačevalcev, na namestništvo v Trstu; tudi bi jih bilo podpisalo še 8—10, ko bi ne bili odsotni. Županstvo je napravilo v bližini svoje hiše načrt za popolnoma nesposoben prostor za napajališče in proti volji ogromne večine ljudstva. Tam, kjer je županstvo odločilo prostor, se je v isti bližini pred 20 leti sezidal s podporo vlade nov občinski vodnjak, pa se listi nima zadosti čiste vode. Torej kje vzeli vodo za novo napajališče? Kar se je določilo atrešne vode v novo napajališče, prav to bi bilo moralo pred 20 leti županstvo napeljati v tedanji vodnjak, kar lahko dokažemo, ker odkar je bil isti vodnjak zgrajen, ga nismo videli polnega. Torej vprašamo še enkrat, odkod vzeli vodo? Slušimo, da je načrt napravljen tudi tako, da bi tekla voda iz orane njive in po malem travniku. Za božjo voljo, kaj za tako vodo bi dala vlada in deželni odbor podporo? Slušali smo, da je povedal sam g. okrajni glavar, da zaraditega se je dobila za Tomaj tako velika podpora od vlade, 4000 K, ker je pomagala k temu vojaška oblast; preteklo leto so bili v Tomaju konjiki, pa vojaški konji niso hoteli piti iz naših napajališč, ampak čisto vodo iz vodnjakov, in takrat so nam tudi izpraznili večino vodnjakov. Torej gremo na dan z jasnimi dokazi, zato pa tudi zahtevamo, da se mora zgraditi napajališče na najbolj primernem prostoru, kjer so si bili že naši pradedje napravili napajališče. To napajališče nam je pa ukazala vlada zasuti iz zdravstvenih ozirrov. Ko je obiskal Tomaj c. kr. na-

- 71 -

Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Poljski spisal H. Stenkwicz. — Posl. Podravski.

(Dalje.)

Stari Matija je bil jako vznemirjen. Ker pa je bil človek, ki ne premišljuje dolgo, zato brzo sklene, da noče zapravljati zlatega časa, marveč da takoj drugi dan odrine dalje. Od Lichtensteina je lahko dobil pismo na priporočilo gospe kneginje, v katero je stavil komtur neomejeno zaupanje. Ko je torej imel v žepu priporočilno pismo na brodniskega starosta in na velikega sodnika v Marburgu, je podaril Lichtensteinu velik srebrni vrč, prekrasno izdelan v Vratislavi, tak, kakoršnega so si vitezi postavili po noči k svoji postelji, da so se v slučaju, ako niso mogli spati, okrepčavali nekoliko z vinom. Tej darežljivosti se je Čeh nekoliko začudil, ker je vedel, da stari vitez ni imel navade, obsipati koga z darovi; zlasti je bil skop še proti Nemcem, ali Matija mu reče:

»Storil sem to radi tega, ker sem mu bil obljubil dvoboj ter se moram z njim boriti. Vsekakor pa mi je jako težavno, pograbititi za vrat človeka, ki mi je skazal uslugo. Mi nikakor nismo navajeni napadati svoje dobrotnike.«

»Toda prekrasnega vrča je vendarle škoda!« omeni Čeh.

Matija pa reče na to:

»Ne boj se, jaz ne storim ničesar, kar nisem poprej dobro premislil. Ako mi usmiljeni Jezus dovoli, da premagam Nemca, pa dobim ta vrč zopet nazaj, in vrhu tega še dokaj drugih dragocenih rečij.«

Na to se jamejo ona oba in z njima tudi Jagjenka posvetovati, kaj jim je storiti. Matijcu pride v glavo, da bi Jagjenko in Setjehovno pustil v Plocku pod varstvom kneginje Aleksandre, to pa radi opatove oporoče, ki je bila spravljena pri škofu. Toda deklica se je temu uprla na vso moč. Resnica, da bi se brez nju dalo urneje potovati, ker bi jim za prenočevanje ne bilo treba iskati posebnih sob, in tudi bi res ne bilo treba toliko gledati na pristojnost in na razne druge nevarščine. Toda radi tega vendar niso odšli iz Zgorelic, da bi imeli sedaj sedeti v Plocku.

Oporoka je pri škofu ter ne more propasti; kar pa se nju tiče, bi bilo bolje, ako le morata nekje ostati pod varstvom kneginje Ane Danute, a ne kneginje Aleksandre, ker so bili na Danutinem dvoru manj naklonjeni Križarjem ter so Zbiška imeli res radi. Matija je seveda rekel, da ženske nimajo mnogo pameti in da deklica ne more v ničemur odločevati, ker še nima izkušenosti, vsekakor pa je kmalu odstopil od svojega namena, ko ga je Jagjenka odpeljala na stran ter mu rekla s solznimi očmi:

»Vedite! Bog vidi v moje srce ter vé, da ga vsako jutro in vsaki večer prosim za Danuškino in Zbiškovo srečo! Bog, ki je v nebesih, vé to najbolje. Toda kakor Glavač tako tudi vi pravite, da je ona že poginila in da ne pride živa iz križarskih rok. Ako je temu tako, potem jaz...«

Tu je nekoliko omahovala, zadrževane solze so jej strkljale po licu, in še le čez nekaj časa je skončala tiho:

»Potem hočem jaz biti blizu Zbiška.«

Matijca so ganile njene solze in te beseče, vendar pa jej je dejal:

»Ako ona pogine, te Zbišek od same žalosti niti ne pogleda.«

»Saj nočem, da bi me gledal; marveč hočem samo biti blizu njega.«

»Dobro ti je znano, da si tudi jaz želim to, česar si sama želiš, toda on bi te utegnil v svoji največji žalosti celo razžaliti.«

»Naj me pa razžali,« odvrne ona s tužnim nasmehom. »Toda on tega ne stori, ker ne bo vedel, kdo sem jaz...«

»On te spozna.«

»Ne spozna me. Saj me še vi niste spoznali. Recite mu, da sem Janko, in ta mi je želo podoben. Pa si bo mislil, da je Janko odrastel in nič več.«

Ne to jej omeni stari vitez še nekaj o zboženih kolenih, na kar mu ona takoj in brez jeze odvrne, da se to večkrat pripeti tudi mladeničem, ker vsakteri ne izraste raven kakor sveča; sicer pa da je Janku zelo podobna.

»Seveda lase imam dolge,« je rekla Jagjenka, »toda Jankotu so po poslednjem striženju tudi že zrastle in nosi jih v mrežici precej dolge, kakor tudi drugi vitezi.«

Radi teh vzrokov zavrže Matija svoj prvotni namen, in jameta se pomenskovati o potovanju. Dolo-

mestnik iz Trsta, so ga naši možje prosili, da bi nam pomagala vlada, da bi se napravilo napajališče s čisto vodo prav na istem mestu, in to je tudi obljubil bivšemu načelniku Mihaelu Večerina. V bližini je tudi velik središnji lov, ki bode tekla samo čista voda. Ali mi bi ne protestirali proti nameravanemu napajališču županstva, ako bi bilo na istem mestu zadosti čiste vode. — Pa kaj se je naredilo? Šli so možje iz večine h g. okr. glavarju tu celo stvar razložiti, in g. glavar je tem možem prav pametno nasvetoval, da naj se zmenijo z županom in vaškim zastopstvom, da se načrt preloži na sredi vasi, kakor to zahteva ogromna večina; dogovorilo se je, da se napravi zapisnik in da se ga predloži višji oblasti, pa ker ni bilo tajnika, se je napravil zapisnik drugi dan, pa kakšen? Čujte! prav nasproten in se višji oblasti niti predložil ni. Župan, kaj delate?

Potem pravi dopisnik, da prejšnji župan g. P. in tedanji načelnik g. Š. sta odmerila ta prostor za bodoče napajališče. To pa je popolnoma laž. Očita se tudi g. Vranu, da kaj je napravil pri deželnozbornih volitvah, da je volil kandidata narodno-napredne stranke. Resnica je ta, da ko so se vršile deželnozborne volitve, takrat so se vršile tudi županske volitve v Tomaju. Maja! se je Černetu županski stolček. Zato je poslal agente v druge občine, in tako tudi v Dutovlje in naprosil g. Andreja Laha, da naj napravi volilce, da pridejo voliti v Tomaj na Černetovo stran. Lah je obljubil, ali le pod tem pogojem, da če bodo volili pri deželnozbornih volitvah volilni možje tako, kakor dutoveljaki. Černe je potrdil in obljubil, in županska volitev se je iztekla tako, da je postal Černe župan; potem ko je sedel na županskem stolcu, je pa pozabil na obljubo in ko so se vršile deželnozborne volitve, je postal figa- mož, g. Vran pa mož- beseda. Potem pravi dopisnik, da je Vran vse vedel o prejšnjem županu, ali tudi to je laž, ker Vran ni bil v županstvu izvoljen pod županom P. Pravi, da ve Vran dosti povedati o g. Č., tako na primer da zna slabo gospodariti. No, tisto novo napajališče kaže dosti slabo gospodarstvo. Poklical je bil tudi inženirja iz Trsta ter mu obljubil 80 ali 90 gl. za načrt novega napajališča, ali načrt ni bil veljaven, da bi se dobila podpora. Kaj je napravil župan s strelnimi postajami, ki jih je postavil proti volji deželnega odbora na pleča davkoplatevalcev v Tomaju. Potem smo slišali od njega, da je bil ponudil lansko leto neki Dunajčan hranilnici 30.000 gl. po 4%. Pa ni hotel sprejeti denarja, ker je rekel, da se ne ve, od koga je tisti denar, da je lahko od kakega — juda! Ali ko bi bil sprejel denar ter bi ga bili naložili pri kaki drugi posojilnici, bi bili pridobili vsako leto 150 gl. Zato pa so skazali županu čast dné 29. marca volilci hranilnice in posojilnice v Tomaju. Prišlo jih je na volišče 99. Županov sin se je vozil prej ta dan po vaseh Kazlje, Avber, Kopriva, Skopo in Dutovlje ter je agitiral za

očeta, ali oče župan je dobil le 32 glasov, Vran pa 61. Iz tega pa lahko razvidite, gg. čitateљи, kdo uživa večje zaupanje v občini ali Vran ali župan Černe. Gosp. županu se močno cedijo sline po zastopstvu posojilnice, ker on je od tam vplival na ljudi. Ako ni bil njegov pristaš, ki je prišel po denar v posojilnico v Tomaju, mu je odrekel. In pri volitvah se je agitiral, da kdor ne bo za Černetu, ne dobi denarja, kdor pa je dolžan ter ne bo zanj, tega dolg se pa iztirja. — Očita tudi prejšnjemu županu in načelniku, da niso zgradili pravilno pokopališča. Ali to je tudi laž, ker pokopališče je zgrajeno po načrtu vlade. Očita tudi njima, da na sv. Petra dan se je pobirala sejmčina in da so ubrali leto k letu do 20 K, odkar pa je namestnik županov g. Vran podžupan, se je nabralo 64 K 64 v. To je resnica, ali stvar je bila taka, da v tisti dobi se je pobirala stantčina po 25 kr. in sejm je bil na polovico manjši.

Dopisnik kliče davkoplatevalcem, da se bližajo občinske volitve ter da se hočejo nekateri spraviti z vinom in grdim obrekovanjem na krmilo občine. Bodite previdni, volite pametne možje! Tem se menda cedijo sline po mastnih likofih in dobrem teranu, zaužitem na stroške občinarjev. Resnica, boljše, da mi rečeš, kakor da ti porečem. Dobro vedo vsi odborniki o zadnjih županskih volitvah povedati, kako se je pilo in kdo je naročal vino. Černe ml. je naročal vino ter marsikaterega potegnul na svojo stran. Seveda krčmarji so hoteli imeti plačilo, in poravnati je bilo treba okoli 60 gl. Pri prvi županski seji pa je rekel župan, da imajo rešiti težaven predlog, ter da morajo skleniti, kako je plačati vino, katero so spili volilci, ki so volili Černetu. Med odborniki so se protivili ter rekli, da kdor je naročal vino, tisti naj plača. Župan pa je pogruntal bolj pametno ter rekel, da ker so oni sedaj gospodarji, si naložijo k sejam potnine, in s tem se poplača tisti dolg. Nekateri so zmajali z glavami, večina pa je sprejela županov predlog, in sedaj se priznava, da so volilci takrat pili iz občinske denarnice! Torej le pogledjte, volilci, kako jo zna zasukati, povemo pa tudi Vam, g. župan, da ste odpravili s tem županski stol. Mi stojimo vsi, kakor en mož, da se zgodi z Vami glede županovanja tako, kakor pri posojilnici!

Iz Renč. — (Koncert). Jedva leto dnij, odkar so domoljubni Renčani vstanovili „Tamburaško in pevsko društvo Svoboda“, in velikonočni ponedeljek je priredilo slednje svoj prvi koncert v umetniško opremljeni grajski dvorani, katero je lastnik visokorodni gosp. Josip pl. Degraza izvolil prepuštili ter s tem dal dokaz blagohotne naklonjenosti hvaležnim „Svobodašem“. Prostorna dvorana je bila do cela napolnjena odličnih rodoljubov, ki so prihiteli iz sosednjih vasi in iz mesta, da vžijejo par umetniskih uric v krogu svojih. — Nastopili so tamburaši in očem gledalcev se je ponudila pestra slika v lepem okvirju. Gosp. Širca

je s prirojeno mu eleganco vodil prijetne melodije, in naša mladina je čvrsto udarjala ter izvajala godalom leprdoneče glasove. Tu ni bilo tista plašnosti in nezrelosti — samozavestno so se izvajale posamezne točke in ob koncu vsake so zadonele prave salve ploskanja v poveljno priznanje vrlim „Svobodašem“. Omeniti moramo, da tamburaški zbor ni bil polnoštevilen, ker so razni udje že zgodaj odšli iz domovine — a ostalim vsa čast, kajti želi so odkritosrčno pohvalo poslušalcev, kar jim bode gotovo v izpodbudo za bodočnost. Le tako naprej, mladi zbor, in kmalu zasloviš preko mej domače vasi narodu in sebi v čast!

Ugajal je Volaričev dvospjev „Divja rožica“, katerega sta peli domačinki (gospa Vižintinova in naša izborna altistinja g. E. Hebatova, katera žal v kratkem ostavi naš ožder, da sledi svojem izvoljencu), s spremljanjem tamburic prav lepo in pohvalno.

Nastopil je tudi društveni pevski zbor in sicer mešan v pesmi „Domovini“ ter možki v „Lovčevi pesmi“. Obe točki so izvajali pevci jako fino in čutno pod vodstvom požrtvovalnega pevovodje gosp. Vižintina. Pesem „Domovini“ se je med burnim ploskanjem ponovila. Občinstvo je sledilo z vidnim zanimanjem proizvajanjem orkestra in ni stedišlo s povsem zasluženim priznanjem.

No, in slednjič je med burnim ploskanjem nastopil gorški slavček v pesmi „Pogled v nedolžno oko“ s spremljevanjem seksteta. Gdč. Hrovatinova, ki se je blagohotno odzvala odborovemu povabilu, je s svojim izšolanim zvonkim glasom kar očarala občinstvo — žela je preburne pohvale ter morala pesem ponoviti. Mi ji čestitamo in hvala ji za vžitek, ki nam ga je nudila.

Vsa čast gre tudi prirediteljem, gg. sotrudnicam in gg. sotrudnikom! „Svobodaši“ so nam dali dokaz, da se more tudi na deželi nuditi pravi duševni užitek, kajti sodeti po splošni pohvali moramo reči, da je bil koncert, vpošteva je razne okolnosti, popolnoma dovršen.

Slednjič hodi se izrečena presrečna zahvala darovalkam in darovateljem prekrasnih dobrotkov.

Domače in razne novice.

Visokočastiti monsignor Josip dr. Gabrijevčič, voditelj osrednjega semenišča itd. v Gorici, je imenovan od papeža Leva XIII. hišnim prelatom.

Dné 7. t. m. je obhajal prečastiti monsignor in prelat 40-letnico svojega mašništva. V goriskem semenišču deluje že nad 30 let. Njegovo delovanje je vsikdar vzvišeno, res duhovsko, zato pločovitno. Vzor-duhovniku in plemenitemu značajnemu možu čestitamo najsrčneje na tem odlikovanju in na 40-letnici ter mu kličemo: se mnoga leta!

Osebnostna vest. — Sodnim adjunktom za Tolmin je imenovan avskultant Just Dietz.

Premeščen je iz Pulja v Ljubljano poštni kontrolor g. Josip Štrukelj.

Smrtna kosa. — Umrl je v Trstu veliki trgovec g. Mihael Truden, vrl slovenski rodoljub. Njegovo ime je spojeno s prvimi dobami slovenskega preporoda v Trstu. Njegova roka in njegovo srce sta bila vselej odprta, kadar je bilo treba pomagati slovenski stvari. Svojo tvrdko je povzdignil iz malih in skromnih začetek, da sluje sedaj v trgovskem svetu daleč okoli in je med prvimi tvrdkami tržškega mesta. Blag mu bodi spomin, preostalim naše sožalje!

„Pevsko in glasbeno društvo“ priredi v veliki Dreherjevi dvorani dne 16. maja koncert, za kateri se vršijo prav pridno pevске vaje. Danes pa smo v prijetnem položaju, naznaniti, da nastopi na tem koncertu tudi gospodična Jaromila Gerbičeva, hčerka skladatelja g. Frana Grbič in g. Anka praškega konservatorija, Pela bo I. B. Mešana: Arija Mařenke iz opere „Prodana nevesta“. II. a) K. Hoffmeister: „Jak to pad' na siné mofe“; b) Fr. Gerbič: „Kakor dih na cvetju mladem“; c) O. Nedbal: „Oči“, s spremljevanjem glasovirja. Gospica Gerbičeva je priznana vrla koncertna pevkinja, ki ima krasen glas sopran, tako da se nam obeta na tem koncertu izreden užitek.

C. kr. kmetijsko društvo v Gorici. — Danes se vrši od 11. ure predpoldne do 1. ure pop. volitev 7 členov osrednjega odbora c. kr. kmetijskega društva, in sicer v dvorani društva v Šolski ulici (poslopje bivše okrožne sodnije.)

Troje je potrebno. — Odkar imamo tukajšnjema okrajnemu glavarstvu prideljega petovalnega učitelja za kmetijstvo, se vršijo po sirni goriski okolici prav pridno kmetijski shodi in kmetijski večeri. Menda ni potreba še posebej povdarjati, da potrebujeta naš vinogradnik in sadjerejec poduka ter da se jima mora dajati tak poduk od časa do časa in mora obsegati vse ono, kar je mogoče spraviti v okvir takega poduka. Dosedanji shodi in večeri so se obnesli dobro, kakor poročajo razni dopisi, ki prihajajo po njih v javnost. Udeležba je bila povsodi lepa, kar kaže, da je naš kmet ukazeljen, ter da hrepeni po tem, da bi se izpopolnil v svojem delu ter iz istega dobival kar se da največ dohodkov.

Kmetijski shodi so res del pripomočka kmetu v napredovanju, ali poleg kmetijskih škodov, ki se imajo po mogočnosti redno vršiti ter biti vedno taki, da se bavijo temeljito s kmetijskimi potrebami na sploh ter z vsemi eventualnostimi, ki nastopajo od slučajda do slučajda, pa je treba še kaj drugega. Še dvoje je potrebno.

Ne bomo tu preresetavali, kak gospodarski list smo imeli doslej, ko so bili celo časi, da ga ni bilo na dan, kadar je bil Klavžar dobro založen z denarjem, ali je na to zagledal neznansko hitro beli dan kot

(Dalje v prilogi.)

čili so, da odrinejo naslednje jutro. Matija se je odločil, da odrine v križarske pokrajine, v Brodnico, ter ondi temeljito poižve vse. Ako bi bil veliki mojster navzlic Lichtensteinovi trditvi še v Marburgu, je bil namenjen oditi v Marburg; če bi bil veliki mojster res odšel, pa se je odločil ob križarski meji dospeti v Spihov, povprašujé potoma po mladem poljskem vitezu in po njegovem spremstvu. Stari vitez je pričakoval, da lože poižve kaj o Zbišku v Spihovu in njegovi okolici, nego na dvoru kneza Januša varšavskega, ali kje drugje.

Drugega dné so odšli dalje. Sedaj je nastopila že popolna pomlad; vode bližnjih rek so se razvodele do te mere, da so dospeli še le desetega dné po odhodu iz Plocka na mejo ter prišli v Brodnico. Mesto je bilo čedno in snažno, toda takoj pri vходу vanj si opazil, da tu vladajo surovi Nemci. Zunaj mesta, v smeri proti Gorčnici, so stale vislice*, na katerih je viselo več trupel, a med njimi celo jedno ženskinjo.

V stražnem stolpu in na stolpu je plapolala zastava z rdečo roko na belem polju. Komturja naši popotniki niso dobili v mestu, ker je bil odšel z oddelkom mestne posadke in z vsem plemstvom iz okolice v Marburg. To je povedal Matijcu stari Križar, ki je bil svoje dni v Brodnici komtur, pozneje pa se je slep na obe očesi nekako navezal na to mesto ter tu preživljal poslednje dneve svojega življenja. Ko mu je ondotni duhovnik prečital Lichtensteinovo pismo, je sprejel Matijca zelo gostoljubno, in ker je prebival sredi poljskih prebivalcev, je izvrstno govoril poljski jezik, da se je Matija jako lahko razgovarjal z njim. Povedal je tudi svojemu gostu, da je bil pred šestimi tedni povabljen v Marburg na bojno posvetovanje,

torej je tudi vedel, kaj se je vse zgodilo v križarski prestolnici.

Ko ga je Matija vprašal, če morda vé kaj o mladem poljskem vitezu, je dejal, da se ne spominja njegovega imena, pač pa da je čul o nekem mladem vitezu, ki je vzbujal začudenje, ker je bil že navzlic svoji mladosti opasan in ker se je srečno boril na turnirju, ki ga je bil priredil veliki mojster, kakor je bilo navadno, za tuje goste pred odhodom na vojno.

Na to se je še spomnil, da se je bil ta vitez prikupil ter tako bil sprejet v varstvo brata velikega mojstra, Ulrika von Juningen, in da mu je ta dal priporočilna pisma, s katerimi je potem mladenič odšel v vshodne pokrajine. Matija je bil teh novic jako vesel ter ni niti trohice dvomil o tem, da bi oni mladi vitez ne bil Zbišek. Vsled tega sedaj ni imel posebnega vzroka, hiteti v Marburg, kajti dasi so tam ostali še veliki sodnik in drugi križarski dostojniki in vitezi, ki bi mu sicer mogli dati temeljitejša poročila, vendar pa bi mu ne mogli povedati, kje je sedaj Zbišek. Sicer pa je Matija vedel sam najbolje, kje ga utegne najti, ker ni bilo težavno priti do misli, da kolobari okolo Sčitnega, ali ako tam ni našel Danuše, da jo išče po gradovih ostalih komturjev na vshodu.

Da ne zapravijo časa, so odrinili tudi oni po križarski pokrajini na vshod proti Sčitnu. Potovali so dovolj hitro, ker so goste vasi in mesta bila združena s cestami, katere so Križarji, in še bolj trgovci, vzdrževali v dobrem stanju, ali vsaj ne slabšem od poljskih, ki so bile narejene pod gospodarskim varstvom in močno roko kralja Kazimira. Vrh tega je nastalo jako lepo vreme. Noči so bile zvezdne in dnevi jasni; o poludne je pihal suh in topel veter, ki je napolnoval s svežostjo in zdravjem človeške prsi. Setev je že zelenela na polju, livade so se pokrile s pre-

krasnimi cvetkami, a od smrekovih gozdov se je jela širiti prijetna vonjava. Na vsem potovanju do Lidzbarke ter naprej k Dzaldovu in k Nedzboru niso zagledali naši popotniki oblačka na nebu. Še le v Nedzboru je prihrul vihar z nalivom in gromom, ki se je čul to pomlad prvič, kar pa je trajalo prav kratko, kajti že naslednji dan je bilo zopet jasno. Napočilo je zopet jasno, rožnato, zlato in tako svetlo jutro, da kamorkoli se je ozrlo oko, povsod se je vlesketalo nalik biserjem in dragemu kamenju, in vsa krajina je bila videti, kakor bi se smejala in se radovala svojega bujnega življenja.

Ob takem krasnem vremenu so se napotili iz Nedzboru proti Sčitnu. Mazoveška meja ni bila več daleč, in lahko jim je bilo kreniti proti Spihovu. V prvem hipu je hotel Matija to tudi storiti, toda ko je vse dobro premislil, se je odločil, da dospe rajše poprej do onega strašnega križarskega gnezda, s katerim je bilo tako ozko zvezača Zbiškova usoda.

Najel si je kmeta za kažipot ter si je dal pokazati pot k Sčitnu, dasi mu ta kažipot ni bil neobhodno potreben, kajti od Nedzboru v Sčitno je držala ravna pot, na kateri so bile naznačene nemške milje z belimi kamni.

Sprevodnik je šel nekoliko korakov naprej, za njim je jezdil na konju Matija z Jagjenko, a precej daleč za njima je jezdil Čeh s Setjehovno. Potem so jim sledili vozovi, obkoljeni od oboroženih hlapcev, Bilo je prekrasno jutro. Rudasta barva se še ni zgubila na vzhodni strani neba, dasi je solnce že jasno sijalo, spreminjaje kapljice rose na drevju in grmičju v ogenj.

»Ali se ne bojiš iti v Sčitno?« vpraša Matija.
»Ne bojim se,« odvrne Jagjenka. »Bog čuje nad menoj, ker sem sirota.« (Dalje pride.)

* Ostanke teh vislic so se ohranili do leta 1811. Opomba pisateljeva.

strahovito skrpučalo, kadar se je posušila velika kasa malega moža, kakor rečeno, pustimo tisti gospodarski list, ki je nosil po nevređenem to ime, ter rečimo rajši, da odslej potrebujemo nujno dobrega gospodarskega lista. Škoda da našega kmetovalca je velika, da že dosedaj ni imel na razpolago dobrega gospodarskega lista, naj se torej odslej skuša prikrajšati to škodo s tem, da pridemo tudi v Gorici do dobrega lista za kmeta. Poklicani činitelji naj se pobrigajo za to, da se ta želja naših kmetovalcev uresniči čim prej.

V tretji vrsti pa je potrebno, da gre vlada našemu kmetovalcu na roko tudi denarno. Že neki dopisnik, če se ne motimo z Gradisca, je menil, da je jako lepo vse, kar so slišali na kmetijskem shodu, da bodo kmetje tudi poskušali, ravnati se po tem, ali da izvesti se pa nikakor ne dajo vsi nasveti, ker ni — denarja. Je pač stara resnica, da dežela in vlada jako vestno pobirata kmetički denar, da sta pa strašno skopi, kadar treba kaj dati našemu kmetovalcu; in ako se tudi kaj dovoli, koliko težko, koliko sitnostij in težav je, predno dobi kmet kakšen vinar v roke. Spominjamo se tu le onih brezobrestnih posojil vinogradnikom. Kake sitnosti so bile in so še! Namesto da bi se že s prvega početka poučilo kmeta in mu povedalo, kaj potreba ter kedaj dobi posojilo, se je puščalo vse tako v nemar ter se je postopalo tako nekako bagatelizovalno, kakor pač da so se dovolile vinogradnikom neke podpore, ali dovoliti in obljubiti je eno, dati pa drugo... Tudi denarno je treba torej iti kmetu na roke drugače nego doslej. In to je neobhodno potrebno, ako hočemo, da dvignemo produktivnost dežele ter se more izcrpati iz kmetijskega dela kmetu kar največ dohodkov. S podukom v besedi in v dobrem gospodarskem listu se brez dvoma naš kmet gospodarsko izobrazí, da se dvigne iz zastarelih nazorov o produciranju in trženju ter se poprime novejših pripomočkov, ali tu je neobhodno potrebno tudi denarnih podpor; samo kmetijska šola in poduk ne zadostujeta.

Deželni zbor in vlada sta poklicana o teh rečeh pričeti resno akcijo ter poleg vzdrževanja stalnega kmetijskega poduka poskrbeti, da se stori tudi v vsakem drugem oziru za našega kmetovalca, kar mogoče. Ne zahtevamo nič nemogočega, ampak le ono, kar priliče, toda gotovo je, da je skrajni čas, priskočiti našemu kmetovalcu vsestransko na pomoč. In kos te poti smo hoteli pokazati s temi vrstami.

„Russkij kružok“ naznanja svojim p. n. članom, da odpade drevi pouk ob 6. in ob 8. uri radi nepričakovanih ovir.

Proti Ricmanjem. — „Triester Zeitung“ se je oglasila proti Ricmanjem. Popolnoma umevno, saj vemo, kak duh veje proti Ricmanjem na tržaškem namestništvu in v ordinarijatu! Da bi bili oficijelni in pol-officijelni glasovi o ricmanjski reči nepristranski ter bi govorili resnico, to je nemogoče! Omenjeni nemški list piše, da državna oblast

in pa ordinarijat nista nič kriva na dogodkih v Ricmanjih, krivi so le sami, in pa okolnost, da je postala sedaj cela zadeva narodni „Hetzobject.“ „Triesterica“ bi strašno rada povedala kaj groznega o Ricmanjih, kaj takega, da bi jih potem opsovala z grdimi psovkami, ali ker tržaška tetka tega ne more, pa popisuje na dolgo in široko, kako slabo da se „godi tamkajšnjemu latinškemu kaplanu Krančiču. Tudi tukaj išče nemška tetka, da bi kaj našla, ali povedati ve le to, da nočejo prodajati nicezar Krančiču, da mu otroci tuintam nagajajo, da so nekaj oklestili dva človeka, ker sta šla k maši, skratka reči, ki so malenkostne v istini, katere pa skuša „Triesterica“ kar mogoče povečati. Strašno rada bi povedala kaj groznega, kaj za Ricmanjce uničujočega, pa kar ne more in ne more. Iz cele hudobije v „Triesterici“ odseva le to, da se obnaša to tako trpinčeno ljudstvo v Ricmanjih korektno, ter da mu visoki zlobneži ne morejo blizu. — „Triesterica“ noče nič vedeti o vsem onem, kar se je godilo in počelo z Ricmanjci, kakor je obsirno popisano v Plantanovi interpelaciji ter po listih, nič se ne briga za vse krivice, storjene Ricmanjem, ampak navesti ve le to, da zahtevajo staroslovensko bogoslužje. To je torej vsa njihova pregreha! Kako malenkostna pač nasproti vsem krivicam in zlodejem, storjenim že doslej temu ubogemu ljudstvu od strani onih, ki so poklicani skrbeti za družabni mir in ljudski blagor! Ali namesto tega jim je postala ricmanjska stvar — „Hetzobject“, in res čuditi se moramo, kako umetno hujskajo, ali zaman, ker ljudstvo v Ricmanjih nikakor noče postati tak „Hetzobject“, kakor onega bi radi imeli v Trstu. Ti Ricmanjci so pač trde kosti in niti katoliški križ in vladni meč jih ne omečata! In to — boli tisto visoko gospodo! Bolelo jo bo pa še bolj — kajti za Ricmanjce ni pota nazaj!

Tatvina v cerkvi v št. Petru. — V noči na petek so pokradli doslej neznani tatovi v cerkvi v št. Petru z oltarja Marije obilo dragocenosti, zlatnine, srebrnine, krono itd. Škode utegne biti okoli 1000 gid. Tatovi so se pustili bržčas zapreti zvečer v cerkev, da so potem lahko kradli po noči. Usli pa so čez prižnico skozi zakristijo, kjer je bil v vratih ključ. Na koru so pustili svoje spomine v onesnaženju tal.

Razpisana služba. — Na c. kr. umetno-obrtni strokovni soli v Ljubljani je razpisana služba učitelja IX. činovnega razreda za pouk v stavbinsko-obrtnih strokah. Temeljna plača 2800 K (ki se po dosegu VIII. činovnega razreda poviša na 3600 K), 2 petletnici po 400 K, 3 petletnice po 600 K in aktivitetna doklada 500 K. Zahteva se izpričevalo o I. in II. državnem izpitu na kaki tehniški visoki soli (inženerski ali stavbinski oddelek), ali pa višja državna obrtna šola in arhitekturna šola na akademiji upodablajočih umetnostij z dokazom, da ima prosilec opravičenost za izvr-

ševanje stavbinskega obrta. Službena doba 30 let, a prosilec se lahko 5 let njegove privatne prakse všteje v službeno dobo in vračuna za kvinkvenije. Po preteku 3 let more dobiti naslov profesorja. — Zahteva se znanje slovenskega ali pa kakega drugega slovenskega jezika.

Prošnje je vložiti do konca maja 1903. pri ravnateljstvu c. kr. umetno-obrtno-strokovne sole v Ljubljani.

Izpred sodnje. — Pred sodniki je stal Avgust Fabro iz Podgore, rojen l. 1874., obtožen goljufije. Ta Fabro je bil v Trstu ter je pridobil Aleksandra Griona iz Podgore za to, da mu bo pošiljal kavo po 1.50 K kg. Nekega dne mu brzojaví iz Trsta, naj mu pošlje 320 K, da plača kavo, katero ima že na razpolago. Grion pa ni hotel poslati tega denarja, marveč je šel sam v Trst, kjer pa mu je Fabro povedal, da je došel prepozno, češ, da iz strahu pred financo ni mogel imeti pri sebi dlje časa kave. Zahteval je, naj mu da na roke 50 K, da mu more v drugem slučaju postreči. Čez par dni je dobil Grion zopet jednako brzojavko, odšel v Trst, ali kave ni bilo. Fabro se je opravičeval, kakor navadno, ter rekel, da mu pošlje čez čas kave za 100 K, ne da mu pošlje poprej denar. Grion je šel domov, Fabro je pa odslej molčal. Slednjic ga je naznanil sodniji. Pred sodniki je rekel Fabro, da je imel kavo pripravljeno, ali ko jo je hotel spraviti na varno, mu jo je vzela financa. Sodnija mu je prisodila 2 meseca trde ječe s postom vsaki mesec.

Mesto poštnega odpravnika. — Razpisuje se mesto poštnega odpravnika pri c. kr. poštnem uradu (III/4) v Sv. Križu (tržaška okolica) proti pogodbi in kaveji 400 K. Letna plača 600 K, uradni pavšal 150 K in letni pavšal 252 K za lokalno dostavljanje poštinih pošiljatev.

Prošnje v teku treh tednov na poštno in brzojavno vodstvo v Trstu.

S kamenjem so ga potolkli. — 28 letni mizar Josip Kovačič se je vračal zvečer mirno domov v Kojsko. Ko je bil že blizu doma, je srečal nekaj fantov, ki so ga pa začeli preganjati. Zbežal je v neko hišo, čez čas pa je šel zopet proti domu. In tu so ga napadli s kamenjem ter pobili, da je moral v lukajšjo bolnišnico. Čez se poroča, čudno pa se nam vendar zdi, da bi napadali ljudi kar tako brez vsakega povoda!

Trasiranje nove železnice. — Koncesij, ki je dobil koncesijo za trasiranje železnice od Vrhnike do Idrije, je že začel svoje delo. Trije inženjerji se bavijo s studiranjem, katera proga bi bila najprikladnejša. Vse kaže, da bi bila najcenejša proga čez Rovte, Hotederšico in Godovič.

Oče in sin. — 70 letni Anton Princič in njegov sin Mohor v Kozani živita v nekem družinskem sporu že dolgo časa. Te dni je dobil sin očeta v neki gostilni, kjer sta se zopet sporekala. Oče je na to izšel k dru-

gemu sinu ter se je vračal domov pozno v noči. Tu pa ga je nekdo ustavil, prijel, vrgel ob tla ter pretepel in natokel, da je stari mož oblezel na cesti. Čez čas so ga našli ter spravili domov. Sumijo, da bi bil oni napadalec sin Mohor. Starca so prepeljali v tukajšjo bolnišnico. Po drugem poročilu pa je udaril sin očeta po noči, ko je spal, po glavi.

Mesto pisarniškega asistenta je razpisano na tukajšnji c. kr. okrožni sodniji. Prošnje je predložiti predsedništvu te sodnije do 15. maja t. l.

Tukajšnji redarji nosijo odslej tudi revolverje, kakor v Trstu in drugih krajih.

Musikalčno-humoristično soirée. — O. Lamborg, humorist na klavirju, v petju in deklamacijah, priredi v ponedeljek 20. t. m. ob 8. uri zvečer v gledališki dvorani muzikalčno-humoristični soirée. Na vspredu je 10 točk. Vstopnice prodaja knjigarna Wokulat v Raštelu 4.

Odprti lekarni. — Jutri pop. sta odprti v Gorici lekarni: Gironcoli in Pontoni.

Vinarsko in sadjarsko društvo na Brda v Gorici obvešča svoje ude, da nabavi po znižani ceni obvezila za zeleno cepljene (Gumi-lastik) najboljše vrste. Kdor se misli ista naročiti, naj se obrne pisмено ali ustmeno do društva, ker isto naroči skupno.

Javni ples priredijo fantje v Sliivnem dne 19. t. m. v prostorih g. Iv. Miliča. Pri plesu bode sviral oddelek 20 mož veteranske godbe mavhinjske. Kapljica izvrstna, postrežba točna. K obilni udeležbi uljudno vabijo fantje.

1,500.000 oseb bilo je v 3 mesecih od „Dunajske družbe za goraka zatočišča“ brezplačno oskrbljenih. Priporočamo, da se to patriotično humanitarno družbo podpira z nakupom jedne srece in opozarjamo, da bode srečkanje nepreklicno 23. aprila. Glavni dobitek 40.000 kron, kakor tudi drugi dobitki izplačajo se v gotovini z 10% odbitkom. Srečke dobe se v menjanicah, tobakernah in drugod.

Rogatski vzbujajo tek „Tempel-vrelec“ pospešuje prebavljanje in vravnava spreminjanje snovi.

Dober svet. — Kdor si želi lepo trato narediti, temu priporočamo, da si naroči od c. in kr. dvorne trgovine za semena Edmund Mauthner v Budimpešti tržno mešano seme „Promenadnega“ Marjetinega otroka“. Že 50 let pošilja Mauthner za krasne nasade v Budimpešti in Marjetinem otoku ta travna semena.

Razgled po svetu.

Deželni zbori. — Nižje avstrijski dež. zbor se je sešel 16. t. m. na kratko zasedanje. Silberer in tovariši so pozivljali vlado v nujnem predlogu, da naj ne potika v stran več dež. zborov, marveč naj preskrbi dež. zastopstvom primerno spoštovanje.

Sešel se je tudi štajerski dež. zbor ter začel takoj s svojimi razpravami.

Mestne volitve v Trstu. — V 4. razredu so zmagali kandidatje sedaj vladajoče

Zapiski mladega potnika.

Piše B. V.

(Dalje.)

Bil sem navzoč na cvetno nedeljo pri blagoslovljanju palmovih vejic v cerkvi sv. Petra. Mnogo ljudi je gotovo hodilo po glavni ladiji, vendar se mi je dozdevalo, da je cerkev prazna kakor vselej. Le z oltarja katedre se je čulo petje, katero je pa silno tiho udarilo na uho pri vходу, kakor da bi bili pevci jako oddaljeni. Še le ob deseti uri je bila velika procesija po celi glavni ladiji; na čelu spreveda je hodil star obrednik v rdeči halji s srebrno palico v roki, za njim kakih sto ministrantov in pevcev, odlikujočih se po svojem ženskem glasu in tolstih doborejenih obrazih. Sledili so potem duhovniki s pepelnato in kanoniki z belo kožuho in okoli vratu in prsi. Vidijo se dolgi suhi inkvizitorni obrazi in okrogla dobrovoljno se smehljajoča zalitana lica, iz marsikaterega obraza odseva hijerarhični ponos. Pri celi današnji slavnosti ni bil prisoten niti eden kardinal; bil sem nekoliko razočaran, ko sem zapustil cerkev. Na stopnicah sem si kupil križ iz suhega palmovega listja, ali moral sem še pošteno barantati. Slučajno sem zvedel, da bode popoldne v cerkvi S. Maria Maggiore slovesen »Te deum«, sklenil sem, da ne zamudim te prilike, videti ves papeški dvor in vso diplomacijo. Taka priložnost se nudi dandanašnji redkokedaj, ali pri takih slovesnostih tudi ne pogrešamo starega papeškega blišča in sijaja.

S. Maria Maggiore je edna izmed onih bazilik, katere moraš obiskati peš tekom ednega dne, ako hočeš biti deležen popolnega odpusta. Na vrata te bazilike iz četrtega stoletja se nabijajo sklepi »congregationis indicis librorum prohibitorum«. Pred vhom prodajajo dečki klerikalne liste, tam se nahajajo štanti z rožnimi vencí, svetimi podobnicami in podobnimi rečmi.

Berač z leseno ного, oprt na svojo palico in mole-

dujoč za kak soldo, mi vzdigne težki zastor in bil sem v harmoničnem svetišču z mogočnimi lepimi jonskimi stebri. Okoli dragocenega glavnega oltarja ob mramornatih z rdečim suknom pretegnjenih balustradah je bilo že zbrano mnogo ljudi. Blizu mene je bilo vse polno angleških mislin in ledi. Poleg mene ste pa dve nuni, doma Bog ve kje daleč doli v Kalabriji ali Apuliji, asketičnega in temnega obraza. Tudi najboljši opazovalec bi prišel v zadrego, ako bi moral določiti razliko med tema dvema fizijognomijama. Sestri ste si, in na čelo jima je utisnjen oni pečat, katerega vtisne cerkev vsakemu redovniku in duhovniku. Postavil sem se v kot za stebel, katerega niti do polovice ne obsežem z obema rokama. Silno se poriva naprej neki francoski menih s temno dolgo brado, z veliko tonzuro, očali in nenavadno inteligentnim obrazom. Mlad je še ta misijonar poleg mene in vidi se mu, da hoče vse svoje sile posvetiti cerkvi. Z veliko težavo sem si ohranil svojo pozicijo za stebrom. Tudi nuni ste se morale braniti proti Angležinjam, ki so postajale vedno bolj agresivne.

Cerkev se polagoma polni. Rimske matrone sedejo na rezervirane slamnate stole v ospredju. Neki proš razkazuje, kateri prostori se naj nakažejo za oltarjem ob steni kardinalom in poslanikom. Črni gospodje s cilindrom v roki prihajajo in se posvetujejo. Mlad, silno udvorljiv, gibčen, res »joli«, ali vendar resen klerik z zlatimi očali, vodi dame rimske aristokracije na rezervirane sedeže. Pojavljajo se drage krasne moderne toaete. Ovidijeve besede so res še veljavne: »Spectatum veniunt, veniunt spectentur ut ipsae«. Mladih svežih lic ni manjkalo. Ljubka gospodična z nekoliko kričočim klobukom sedi poleg svojega belolasega, gotovo strogo katoliškega očeta. Na klop pod mojim stebrom je pa sedla guvernanta z dvema živahnima deklicama, najbrž hčerkama kakega poslanika ali rimskega plemenitaša. Vse luči na glavnem oltarju so že prižgane, sveč je gotovo več sto.

Štel sem pozlačene kasete na ravnem stropu, skušal

uganiti njih vrednost in pisal te beležke na vizitnice. Nuni ste se v enomer pogovarjali in silno prijazno prigovarjali nekemu staremu menihu, kateremu sem položil nizki kosmati pastirski klobuk s širokimi krajci na vznožje stebra, naj skoči med zahvalnico preko balustrade na rezervirani prostor.

Okoli oltarja se je zbiralo vedno več raznovrstno oblečenih klerikov. Že so prihajali v škriat zaviti kardinali, katerim so se klanjali oni črno oblečeni gospodje. Dva monsinjora sta jih pozdravljala in jim pomagala, da so lažje hodili preko stopnic. Potem se je približala procesija brez konca in kraja, nepretrgana vrsta cerkvenih dostojanstvenikov, poča in častitljivo stopajoča. Bil je to nepopisljiv užitek onemu, kateri se zanima za fizijognomije.

Godba je pričela. Palestrinova skladba se je razlegala po cerkvi in zvonili so zvonili. Nuni ste poklenili in začeli brbljati svoje molitve. Mislim sem si, da me itak nikdo ne pozna, skušil sem svojo srečo in skočil preko balustrade. Angležinje, katere so mi bile zavidne, da imajo več tako brhklih nog in niso mogle posnemati tega eksperimenta, so se začele hudovati in groziti, da pokličejo cerkovnika. Vihar se je ravno tako brzo poleg, kakor je nastal. Posnemala sta me pa mlad Rimljan in belolas menih, kateremu se je posrečila ta telovadna vaja s kolegijalno in brahijalno pomočjo pobožnih nun. Prihajali so predsedniki in zastopniki klerikalnih društev z dolgimi gorečimi svečami, ki so segale tem častivrednim meščanom, obrtnikom, kmetom, delavcem in dijakom do glave. Veličastna Palestrinova godba, nešteti najvišji cerkveni dostojanstveniki, vse te goreče sveče morajo čudovito učinkovati na tujca, katerega se loti neka mrzlična ekstaza. Tedeum je končal. Najprej so zapustili svoje sedeže poslanci v frakih, kakoršne nosijo naši tajni svetniki; fizijognomije teh diplomatov so bile dosti manj duhovite in fine, kot one cerkvenih dostojanstvenikov in nekdo iz občinstva je čelo primerjal španskega poslanika z

stranke, ker protikandidatov sploh ni bilo. Največ glasov je dobil dosedanji župan Sandrinelli, 2041, najmanj dr. Venezian, 1730. Včeraj in danes se bje boj med obojima laskima strankama.

Zmaga Hrvatov na Reki. — Pri dopolnilnih občinskih volitvah so zmagali Hrvatje s kandidatom Erazmom Barčičem in Antonom Valušnikom proti laskima kandidatom. To je vesela vest, ako se pomisli na pritisk, ki se vrši na Reki proti Hrvatom.

Posl. Klofač o Balkanu. — V ponedeljek je govoril na shodu v Pragi poslanec Klofač o svojem potovanju po Balkanu. Zelo ostro je prijel Avstrijo, češ, da gre njena politika za tem, da izigrava balkanske dežele drugo proti drugi. Avstrija potrebuje na svojih mejah nemirov, ki jih je v Stari Srbiji sama uprizorila. Avstrija hoče Srbijo in Bolgarijo drugo proti drugi naščuvati, da ju finančno uniči. V sklepu je imenoval Avstrijo sovražnico Srbije in Bolgarije. Proti temu je protestiral vladni zastopnik, vsled česar se ni glasovalo o resoluciji. Klofač je nevarno obolel. Bolezen si je nakopal na potovanju po Balkanu.

Na kongresu slovanških novinarjev bodo na dnevnem redu nastopni referati: o novem tiskovnem zakonu (ref. Bauprič), o dostavljanju poštnem, železniskem, brzojavnem in telefonskem (poljski referent), o organizaciji jugoslovanških novinarjev (ref. Gabrček), o odnošajih hrvatskega novinstva (ref. Heimrl), o organizaciji srbskih novinarjev (ref. srbski novinar), o češko-slovanški tiskovni kancelariji (ref. Prokop Gregr.)

Socialna demokracija na Ogerskem je imela v nedeljo v Budimpešti svoj shod. Razpravljali so o „organizacijskem statutu socialno-demokratske stranke“ ter vsprejeli istega z večino glasov. Istotako je bila z večino glasov vsprejeta resolucija ozirom na gospodarsko politiko na Ogerskem. Resolucija zahteva popolno gospodarsko ločenje Ogerske od Avstrije. Tu vidimo torej zopet čudni pojav, kako se aspiracije socialno-demokratske stranke stekajo skupaj z aspiracijami najbolj — nacionalne stranke. Pa še neka druga zanimiva izjava je bila podana v razpravi o tej točki. Referent Weltner se je potezal za varstveno carino in je poudarjal, da ista bi povzdignila domačo veliko industrijo, česar da bi se morali veseliti tudi v Avstriji, ker bi potem ogerski delavci ne bili siljeni iskati drugod dela in nižati plačila. Tu je torej postavljeno načelo, da naj delavec doma dobiva dela in naj ne dela konkurence drugod! To je jako zanimivo ozirom na — poplavo s tujezemskimi delavci v naših deželah.

Zopet češka obstrukcija? — Po čeških listih se čujejo glasovi, ki naznanjajo oglasno, da začnejo Mladočehi takoj zopet z obstrukcijo, ako odkloni Körber njihovo zahtevo, da se ustanovi na Moravskem češko vseučilišče. Bajе hočevo prisiliti tudi ministra Rezeka, da

odstopi. Nemci pa pravijo, da ne dovolijo nikdar v ustanovitve češkega vseučilišča na Moravskem, tudi takrat ne, ako se ustanovi tam nemško vseučilišče.

Najobsežnejša hiša se je pač ravno kar dogradila v Londonu. Ista obsega 900.000 kvadratnih metrov, ima 10.000 sob ter steje 3500 najemnikov. Hiša pa je tudi veljala 50 milijonov kron.

Beg zarubljenega parnika. — Dne 13. t. m. je iz trzaskе luke pobegnil grški parnik „Aghias Trias“, ki je bil pred dvema mesecema zarubljen od trzaskе sodne oblasti, ker je njegov lastnik trgovcu C. Gonghachiju dolžan 50.000 frankov. Vsled te rubežni ne bi se bil smel parnik oddaljiti iz luke in je to storil skrivaj. Njegov beg pa je zapazil čuvaj na svetlobniku in o tem obvestil pomorsko oblast. Ko so pa piloti došli na obrežje, je bil parnik, ki je z vsjo silo plul, že blizu Pirana. Pomorska oblast je na to brzojavno naprosila poveljništvo vojne mornarice v Pulju, naj odpošlje dve torpedovki na lov za parnikom „Aghias Trias“.

Prasnoverstvo pri Nemcih. — Nemci se jako boje „usodne“ številke 13. Večina berlinskih ulic sploh nima številke 13, ker se je iste vsak hišni posestnik branil, čes, da ne dobi strank v hišo. Mesto številke 13 je 12 $\frac{1}{2}$, ali so jo sploh preskočili, kar je tudi v naslovnih knjigah označeno. V Wiesbadenu, največjem nemškem kopališču, ni kabine št. 13, tudi po hotelih ni sobe, ki bi nosila to številko.

Francoski klerikalci. — Klerikalizem ne pozna državne oblasti in zakonov. To so pokazali zopet francoski duhovniki. V zasmeh zborničnemu sklepu in naredbi ministerskega predsednika Combesa, s katero naredbo se je razpuščenim redovom prepovedalo, izvrševati cerkvene posle, poklicali so nekateri škofje odpuščene redovnike, da so ščuvajoče pridigovali zoper državno avtoriteto in njene organe. Posebno besno je razgrajal na priznici v cerkvi La Trinité v Parizu domikanec Gaffre, ki se je napravil znano prisposodbo o Combesu, Loubetu in Waldeck-Rousseau z Judežem, Herodom in Pilatom. Oba svobodomiselnata pisatelja, Charbonnela in Terya, ki sta ugovarjala, so zaprli zaradi motenja vere. Tudi v cerkvi Notre-Dame je na podoben način hujskal proti zakonom domikanec Herbert. Škof orleanski je istotako najel franciskana Bruno, da je s priznice napadal državo in njene zakone. Na koncu franciskanova hujskanja je poročal besedo škof Tauchet, ki se pridigarju zahvalil ter izjavil, da ne pripozna nobenemu predsedniku republike in nobenemu ministru pravice, zapovedati redovnikom molčati; to pravico ima le škof. Škof v Nancyju je imenoval ministrovo naredbo smrtno obsodbo. Na ta način delajo upor duhovniki povsod, kjer nimajo popolne moči in oblasti. Potem pa kričijo o krivicah, ki se gode „sv. cerkvi“. Combes je že bajе zagrozil, da se brezpogojno od-

pove konkordat, ako se duhovništvo ne uda vladnim naredbam.

Nemška kultura? — V Essenu v Nemčiji se je izvršil te dni čin, ki mora pretresti in napolniti ogorčenjem vsako človeški čutečo dušo. Neki topničar ni izvršil vojskega pozdrava mornariskemu kadetu, ki je bil tam na dopustu. Kadet je pozval topničarja na odgovor. Poslednji se je opravičil, da ni opazil znakov kadetovega dostojanstva. Na poziv kadetov je topničar sledil poslednjemu na glavno stražo. Mejpotoma pa se je vojak premislil in je jel bežati. Kadet jo je udaril za njim in ga toliko časa obdeloval s sabljo, dokler se ni vojak zgrudil — mrtev!

Darilo 60 milijonov — med živimi. — Zoper jezuitsko družbo v Saint-Etienne se je začela tožba za 60 mil. frankov, ki jih je ta zavod izvalil kot daritev med živimi. Leta 1884 sta umrli sestri Bitu de la Barmondierie in Chaterine Sabot de la Barmondierie. Prva je zapustila 18, druga pa 42 milijonov frankov. Potomci obeh sester so doprinesli dokaz, da so imeli jezuitje obe sestri zaprti v svojem samostanu, kjer so se tudi nasli okostnjaki. Jezuitje pa so si od obeh milijonark izsilili pravne listine, da sporočita celo premoženje jezuitskemu kolegiju kot „daritev med živimi“. V okolici Loire vlada vsled tega mističnega slučaja veliko razburjenje zoper samostane.

Ogerska. — Vojno ministerstvo namerava bajе obdržati v službi vse one vojake, ki bi morali letos na dopust, ako zbornica poslancev ne odobri brambne predloge ter tako onemogoči letošnje novačenje.

Odkodnina za umorjenega ruskega konzula. — Iz Belgrada poročajo, da bo Rusija zahtevala od Turske en milijon in dvestotisoč frankov odkodnine, ki se ima izplačati rodbini ubitega konzula. Nadalje bo Rusija zahtevala, da se ima 20.000 vojakov iz Anatolije prestaviti v Albanijo in Staro Srbijo, da se na ta način prepreči ustaja Albancev, in slednjič bo Rusija zahtevala od Turčije, da na mestu, kjer se je izvršil napad na konzula Ščerbino, sezida v zadoščenje kapelo.

Morilec Ščerbine obsojen na smrt. — Iz Carigrada javljajo, da je na pritisk Rusije sultanova vlada ukrenila, da se morilec Ščerbine obsodi k smrti na vislicah. O tej obsodbi pa rusko poslanstvo v Carigradu še ni prejelo nikakega obvestila.

Na Balkanu. V turških vladnih krogih je nastalo silno sovraštvo proti Bolgarski. Vojaska stranka vpliva kolikor mogoče, da bi Turčija napovedala Bolgarski vojno. Vojni minister je sultana zagotovil, da je armada pripravljena in da je Turkom zmaga zagotovljena.

Iz turških vladnih virov se čuje, da je 10. t. m. bila pri Merdešu v monastirskem vilajetu med bolgarskimi ustaši in turškim oddelkom neka bitka. Ustaše je vodil Boris Tarafov. Ustaši so ponoci srečno ušli.

„Köln. Ztg.“ poroča, da pripravljajo Turki v Carigradu novo noč sv. Jerneja, namreč splošno klanje v Carigradu bivajočih Bolgarov.

Književnost.

Knjige Slov. Sol. Matice. — Pedagoški letopis. II. zvezek. Uredila H. Schreiner in V. Bežek.

Realna knjižnica. Zbirka učne snovi za pouk v realijah na ljudskih šolah. Pomožne knjige za ljudsko-solske učitelje. I. del. Zgodovinska učna snov za ljudske šole. Drugi snopič.

Učne slike k ljudsko-solskim berilom. Prvi del: Učne slike k berilom v Zacetnici in v Abecednikih. Uredila H. Schreiner in V. Bežek.

Surova svila iz lika (bast) od gld. 990 do gld. 4325 blago za popolno obleko. Franko in carine prosto na dom. Bogata vzorna zbirka z obratno pošto. Tovarna svile Henneberg v Carluhu. 5

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlina v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah

Z odličnim spoštovanjem
Josip Kutin,
trgovec v Semeniški ulici št. 1
v lastni hiši, kjer je Trgovska obrtna zadruga.

Krčma v Solkanu

se odda v najem. Ista je na lepem prostoru, ima 6 sob, kuhinjo, podstrošje, prostorno dvorišče, dve kleti, hlev za živino, shrambo za seno in prostorno igrišče. Ponudbe na upravnistvo.

C. kr. privil.

civilna, vojaška in uradniška krojačnica
M. Poveraja v Gorici
na Travniku št. 5.

Se dobivajo vsakovrstna moderna sukna kamgarn, piquet lastink, adria, ševjet itd., blaga iz avstrijskih in inozemskih tovarn ter gotove obleke, perilo vseh vrst in spadajoče priprave k paradnim oblekam za vsaki stan. Blago na meter in gotove obleke se prodajajo tako po ceni, da je z mojo trgovino nemogoča vsaka konkurenca.

Obleke vsake mode od 5 do 9 let K 5-40 in višje
: : : : 9 : 15 : 8-50
: : : : 15 dalje : : 15- :
vrhne sukne vsake mode : : : 24- :
: : : za častito duhovščino : : 28- :
hlače : : : : : 5- :
Haveloke in sobne plašče 15 K n. pr.

Za dame in gospice:
Haveloke : : : : : 25 K
Sako in pelegrine : : : : : 9 :
V slučaju da se kaj ne dobi v zalogi po zahtevi, se izvrši točno po naročilu.

Razprodaja dežnikov!

opico. Mladi tanki in vitki, nadebudni atašeji v tesnih uniformah so jim sledili. Porinil sem se v prvo vrsto. Nepopisen užitek je bil opazovati vse te cerkvene dostojanstvenike, vse te mogotce v škrlatu, kateri so pozdravljali in se poslavljali od poslancev. Okoli mramornate balustrade so pa še vedno stali možje vseh poklicov in vsake starosti v črnih ali temnih suknjah s priprostimi društvenimi znaki. Mal, kakor jegulja gladek obrednik je poljubljajl prstan na desni roki kardinalov. Starega domikanca z dolgo belo brado v precej guljeni rujavi halji so vsi spoštljivo pozdravljali. Ali ni morda to papežev spovednik? Vsi so se pomikali tja proti zakristiji; bila je velika gnječa, dame v najnovejših in najfinejših pariških toaletah so bile sredi kardinalov, proštov, kanonikov in menihov. Vstopil sem v neko z mramorom pretegnjeno kapelo in namah sem stal v tesni zakristiji. Pred menoj je bilo vse v škrlatu, naštel sem edenindevajset kosmatih nizkih rdečih kardinalskih klobukov. To je pač veliko število, kajti po celem svetu sedaj pač ne živi več nego petdeset kardinalov. Črne kočije, pred katere so bili vpreženi težki visoki vranci, so drdale po dvorišču, kupeji so se odpirali in zapirali, kočijaži so nalahno vzpodbujevali konje z jezikom in bičem ter se trudili, jih primerno obračati naprej, nazaj in nastran, konji so nemirno stopicali ter povzročevali s kopiti mnogo šuma. Med temi starci, ki so čakali zunaj na vozove, je bilo mnogo »papa-bili«, to je takih, ki se nadejajo, da jim je usojena tiara. Ravno iz vrat je stopil oni, ki je danes pel Tedeum, močni širokoplečati, kakemu župniku z dežele podobni Vanutelli. Ako danes zatise oči Leon XIII., bode znabiti eden izmed teh tu zbranih izvoljen, saj jih je dovolj, da bi jih mogli klicati v konklavo.

Drug za drugim je stopil v voz, elegantne parfumovane dame so jim poljubljale roko in oni so se priklanjali na vse strani. Dva mlada cerkvnika sta nosila zaboj z oblekami švicarskih straž. Poveljnik plemenitaških straž in

oni Švicarjev sta bila tudi navzoča, ali nista se hotela kazati Rimljanom v svojih pestrih nošah. Zaboja nista bila čisto zaprta in kosi pisanega sukna so moleli ven. Voz je oddrdal za vozom po dvorišču, obdanem od vseh strani z visokim zidom. Stal sem nečapažen v kotu. Tam pri vohodu v dvor je pa stala neka straža, katera me je čudno gledala.

Hitel sem naprej skozi živahna nova predmestja, potem skozi ednolična, kakoršna so v vseh velikih mestih. Bilo je tu mnogo hiš zapuščenih, da niti dozidanih. Videl sem moža, ki je v mraku poleg svetilnice padel na tla pijan ali onemogel vsled gladu in okoli njega so se hipoma zbrali ljudje, hodil sem mimo ljudskih zabavišč, iz katerih se je izlivala množica. Vprašal sem desetkrat po pravi poti h kolodvoru, zgrešil sem desetkrat; hitel sem mimo vojaških hlevov, v katerih so vojaki štrigljali hrzajoče konje in slednjič sem stal na trgu, razsvetljenem z električnimi obločnicami pred glavnim kolodvorom, kjer je čakala dolga vrsta izvoščekov. Omamljen sem bil od vseh teh vtisov slovesnega opravila. Palestrinovo godbo in premnogo drugih sredstev ima katoliška cerkev na razpolago, da učinkuje na človeško čuvstvanje.

Lateran. Veliki petek.

Lateran je dejališče zgodovine papeštva skoro v večji meri nego Vatikan, kamor so se papeži preselili šele pozneje. V tej impozantni, dvonadstropni palači, ki je baziliki sv. J. neza prizidana, so se odigravali najznačilnejši prizori zgodovine srednjeveškega papeštva. In ako premišljujemo o vseh teh tragičnih in strašnih dogodkih, ne bodimo nikdar pristranski, ampak uvažujmo vedno, da je nepravilno ocenjevati dejanja in značaje papežev one dobe po naših sedanjih etičnih naziranjih. Pozabiti tudi ne smemo na velike duhove, kakoršen je bil Gregor VII. ali Bonifacij VIII. Velikani so bili to z veliko dušo, katerih ljubezen in srd nista poznala mej, mogočna je bila njih individualnost, jeklena

njih volja, neizcrpljive njih duševne sile, skratka veliki so bili v boju, trpljenju in zmagi. Izobčevali so iz cerkve cesarje in kralje, prilastili so si strašno moč, odvezati podanike vseh knezov pokorščine in zvestobe do maziljenega vladarja. Na širnem lateranskem trgu je prijetno o tem sanjariti. Zelena trava poganja izmed kamenja in velika zelena vrata Laterana in vse drugo, kar priča o stoletni zapuščenosti, nam vzbujajo spomine na davno burno prošlost.

Čarokrasen je ta ogromni trg pred baziliko. Rdečkasto na pol razdrto zidovje Belizarja s svojimi zobičastimi stolpi loči trg od svežih zelenih vrto, pinije in ciprese se dvigajo v zrak, povsodi po drevju in grmovju se vzbujajo pomlad. Svodi starorimskega vodovoda se vidijo v daljavi. Venec sabinskih in albanskih gor, katere se skoraj že izgublajo v snežno beli kopreni, obroblja to lepo sliko. Tam na levi od bazilike se pa že počenja pusta in otožna kampanja. Tupatam se belijo po gorah sela in vasi in te bele točke razveseljujejo oko. Bazilika je vsa pobeljena, odzeta ji je patina, katera bi morala pač dičiti tako častitljivo cerkev. Starinskih mozaikov v apsidi si nisem mogel natančneje ogledati, ker je bila ravno pri oltarju Božja služba. Navno sta prikazana dva vitka jelena in ovce, sami simboli. Resna glava Kristova z dolgimi temnozlatimi lasmi in lepo brado je krasna. Znamenita je v desni stranski ladiji Giottova slika Bonifacija VIII. pod steklom. Papež oznanja stoječ med dvema kardinaloma sveto leto. Lateranska bazilika ne napravlja na potnike onega mogočnega vtisa kakor S. Maria Maggiore.

V prav tuzni, navadnim poslopjem podobni stavbi onkraj trga se nahajajo stopnice iz Pilatove palače, po katerih je hodil Krist. Stopnice so do vrha pokrite s temno rujavim lesom in le zgoraj se vidi pod steklom kos mramora v obliki grškega križa. Redovnice, nižji duhovniki, otroci in žene drsajo navzgor in poljubljajo na vrhu ono steklo. Ali je Krist res kdaj želel, da bi oni, ki verujejo v

Kdor trpi, na božjasti, krčih in drugih nervoznih boleznih, naj zahteva knjižico o teh boleznih. Dobiva se zastonj in franco v Schwannen-Apoteke, Frankfurt a. M.

E. LEBHERZ

Gorica

tovarna užigalice
priporoča prebivalcem Primorskega svoje izdelke raznih vrst, posebno izvrstne in zanesljive užigalice

Apollo

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredl Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nürnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBSČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBSČINE

za krojače in ševaljarje.

Svetinjice. — Božni vencl. — Mašne knjižice.

Mišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce pejniho s in trgih ter na deželi. 2 35-8

Zahvala.

Ob bridki izgubi ljubljenege očeta

Josipa Nanuta,

bivšega dolgoletnega župana in veleposestnika,

kateri je po dolgi in mučni bolezni dne 13. t. m. izdihnil svojo blago dušo izreka podpisana gg. pevcem za ginljivo petje, sorodnikom, prijateljem in znancem ki so dragega rajnkega spremili k večnemu počitku ali na kakoršenkoli način izkazali svoje sočutje najprisrčnejšo zahvalo. — Bog plati!

V ŠT. ANDREŽU, dne 15. aprila 1903.

Žalujoča rodbina.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Zahtevajte

moj ilustrovani cenik z več kakor 500 podobami od ur, zlatih, srebrnih in muzikalnih predmetov, katerega pošilja zastonj in poštino prosto

Hanns Konrad,

tvornica ur in eksportna hiša
Most št. 249. — (Češko).

Naznanilo.

Usojam si tem potom naznanjati p. n. gospodom obrtnikom, kakor tudi posestnikom industrijalnih naprav, da sem prevzel s 1. prosincem l. 1903 zastopstvo fužin za železo in tvornice za stroje, v zvezi z napravami tehničnih del kakor: merjenje, projekte, proračune, izdelavanja risarij in načrtov itd. Nadalje prevzel sem tudi vzdavanje hidravličnih motorjev (turbine in drugo), sesaljk, motorjev za malo obrt, parnih naprav kakor tudi naprav za prenos električne sile in luči itd. na tuji ali lasten račun in dajem najboljšo jamstvo za vsa svoja dela ob zmernih cenah.

AJDOVŠČINA, v decembru 1902.

Ing. Andr. Jochmann.

Srečkanje že v četrtek!

Žrebanje nepreklčno
23. aprila 1903.

Glavni dobitek

kron **40.000** kron

Srečke za gorka zatočišča
à 1 Krono

priporočajo:

G. Gentili, V. A. Jona V. Michelstädter & Co., O. Pinckerle, menjalnice v Gorici.

Sleherni dobitek izplača se v gotovini z 10% odbitkom.

Razglas.

Pri podpisnem županstvu odda se dne 25. aprila t. l. od 11 ure predpoldne potom manjševalne dražbe zvišanje oziroma poprava cerkve sv. Ivana na Volčjemgradu.

Delo je cenjeno na 2300 K in vsaki porudnik mora položiti pri dražbi 10% varščino prevdarjene cene.

Načrt, proračun, dražbeni pogoji in vse drugo se lahko ogleda v občinski pisarni v Komnu med uradnimi urami.

Županstvo občine Komen

dne 15. aprila 1903.

Župan:

J. Švara.

Odlikovana krojaška delavnica

Ant. Krašič

krojaški mojster v Vrtni ulici št. 26.

Priporoča se slavnemu občinstvu v mestu in na deželi. Ima bogato zalogo vsakovrstnega blaga za vse letne čase in vsak stan. Gotove obleke lastnega izdelka kakor tudi površne suknje itd. Cene zmerne.

Ravnokar mi je dospel sveže raznovrstno blago za nastopno pomladno sezono.

Izdelke iz lastnega blaga jamčim!

Zaščitna znamka: CIDRO.

LINIMENT. CAPSICI COMPOS.

iz Richterjeve lekarne v Pragi

pripoznano kot izvrstno bol ublažujoče mazilo; za ceno 80 h, kron 1.40 in 2 kroni se dobi po vseli lekarnah. Naj se zahteva to splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo vedno v orig. steklenicah z našo zaščitno znamko s "CIDRO" namreč, iz RICHTERJEVE lekarne in vzame kot originalni izdelek le tako steklenico, ki je prevedena s to zaščitno znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“

PRAGI, Ellzabethgasse št. 5.

Dobi se v lekarni

„Pr. Zvočarje“ Robert Kasiner, Tolain.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,

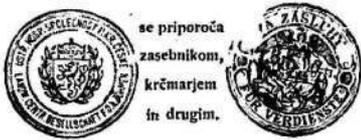

briskih, dal-matinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštens.

Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda v Gorici

Prodaja naravne in pristne hriske pridelke. po zmernih cenah.

Zaloga pristnih (briskih) vin. Desertna vina.

Razpošilja na vse kraje od 56 lit. naprej. Uzorce vin pošilja na zahtevo.

Sedež društva: Gorica, ul. Barzellini št. 20

Posreduje kupeljo s sadjem.

njega, drsali tam na kolenih, kjer je on hodil? Pred pozlačeno mrežo, ki je popolnoma podobna oknu kake ječe, klečijo verniki, gledajoči v kapelo, kjer so razstavljene relikvije.

Antična banja iz zelenega bazalta služi v bližnjem S. Giovanni in fonte kot krstni kamen. Ta baptisterij je osmerokoten, lepi so stebri iz porfira in beli korintski stebri s krasnim frizom. Gravitetičen cerkovnik v črni obleki, s črno kapo in črnimi rokavicami goni brez vsmiljenja tujce iz kapele v kapelo. Čital je tudi menda že Dante-ja, kajti vedel je, da omenja Dante v devetnajstem spevu »Vic« težka vrata v oratorij sv. Jožefa, ki škripajo, kakor da bi orglje igrale.

Veliki petek je, požurimo se torej v cerkev sv. Petra, katera je na nasprotnem koncu mesta. Električni vozi so bili prenapolnjeni in ravnateljstvo je hotelo Vatikanu najbrž kljubovati s pičlim številom vozov. Nikdar še nisem videl na trgu toliko gruč in toliko izvoščkov in sedaj sem imel še le pravi pojem o ogromnih dimenzijah tega trga. Tudi cerkev se mi je dozdevala večja, ko se je taka množica ljudi šetala po njej. Gospodje s cilindrom v roki, dame ob strani svojih kavalirjev, častniki v svojih bogato obšitih uniformah, aristokratje z binoklom, sveže Anglosaksonke in elegantne brhke Francozinje so se sprehajale v polutemi po glavni ladiji. Blizu katedre se je pel miserere, petje mi ni ugajalo, čul sem spet one fine, tanke in sladke glasove. Tega večnega tarnanja in teh večnih žalostink se res človek skoro naveliča. V levi povprečni ladiji je prostor zagrajen s klopmi, ob steni je oder, na srednjem stolu sedi il gran poenitenziere s hermelinom okoli vratu, v vijolčasti sutani in z rdečo kapo na glavi ter s pozlačeno šibo v roki. Na levi sta pa dva monsijora; prvi čita neprenehoma v svojem brevirju, drugi s tankim finim dolgim nosom in pozlačenim ščipalnikom si melje roke in gleda nepremično na vse one, kateri pokleknejo in katerih se dotakne poenitenziere s šibo. Tja pred poenitenziera stopajo menihi, redovniki, vojaki, seminaristi, otroci, elegantne dame najvišje aristokracije, ka-

terim slede lakaji, mladi aristokrati z namazanimi temnimi črnimi kodri, za njimi lepe bujne žene, ki se veselo smehljajo, ko se dotakne poenitenziere njih temena, beračice, starikavi gospodje v salonski sukni in slednjič zopet lakaji, Grehi se tu odpuščajo. Gran poenitenziere z vsakdanjim obrazom dviguje mehanično palico in jo spušča na glavo grešnika, ki poklekne pred njega. Truden je že poenitenziere, ali vedno še prihaja množica, vedno na novo se prikažejo grešniki vseh stanov, vseh narodov in zopet v istem pestrem vsporedu: Rodbinski očetje, elegantne dame v šumečih podvlakah, vojaki, redovnice, otroci, kavalirji, žene iz naroda, brez konca in kraja.

Ko se je ustavil pritek grešnikov, obrne se neki monsijor k poenitenziera, ki takoj izroči palico slugi in zapusti v spremstvu monsijorjev in klerikov svoje sodišče. Komaj je poenitenziere zapustil ograjeni prostor, prihaja množica samih dam in gospodov iz višjih krogov h klopem in jih zasede. Neki aristokratski mladenič pa, skočivši brzo po stopnicah, sede hipoma na stol, kjer je bil poenitenziere in se začne rezati mladim damam v obraz.

Glavno ladijo je vedno bolj zagrinjal mrak. Napis iz mozaika na kupoli: »Ti si Peter, in na tej skali bom sezidal svojo cerkev«, ni bil več viden. Hodil sem po cerkvi brez smotra. Prijazen star cerkovnik mi je razkladal, kaka je bila cappella del sacramento za časa vatikanskega koncila. Tribuna za govornika je bila v sredi. Na tej tribuni stoječ je govoril Štrosmajer in dozdevalo se mi je, da se je vzravnala tam v sredi njegova visoka postava, ona lepa glava s finimi potezami, da so se zasvetile v mraku njegove lokave in šegave slovanske oči, in da se je dvignil okoli smelega govornika šum in šunder in so mu brusili v obraz razsarneni škofi in kardinali: »Tu es protestaris, tu es haereticus, descendas!« In vendar konečno je uklonil tilnik in v Vatikanu je šepetal drug drugemu na uho: »Laudabiliter se su-

bicet«. Kaki duševni boji so besneli v njegovi duši, predno se je odločil, preklicati vse ono, kar je prej branil in zagovarjal

Hodim iz kapele v kapelo. Kakor prikazni iz onega sveta, ležijo ali klečijo na svojih rakvah kipi papežev iz bron ali mramora, svedoki tisočletne zgodovine papeštva. Michelangelova Pietá je danes zasrta. Glava Marije je rajsko lepa, ali skoro je podobna boginji kakega poganskega umetnika, Krista si pa navadno predstavljamo kot bolj krepkega in zdravega moža, katerega ni mnogo shujšalo trpljenje in smrtna borba. Danes bi bil primeren dan za meditacije pred kipom. Kam se naj še podam? Pri grobu Petrovem, ki je ravno pod kupolo, sem bil včeraj. Na oltarju konfesije, katerega kazijo štirje ogromni zasukani stebri v slogu najhujšega baroka, sme maševati edino le papež, ali oni, katerega papež po posebni buli pooblastuje. Okoli balustrade, kjer moli vedno mnogo vernikov tiskane, na štebriščih pribite molitve, gori nepretgoma v dragocenih svetilnicah cela vrsta lučij. Z dvema vernikoma se podam po stopnicah navzdol h grobu, kateremu nasproti stoji kip nekoga papeža. Sluga otvori vrata in pred menoj je starinska bronasta plošča, nad njo pa dragocena posoda, v kateri se shranjuje štola, s kojo posvečuje papež kardinale. Tu leži toraj pokopan Peter, oni, ki je že po svojem velepomembnem imenu hipnotizoval prve kristijane, katerega vera v Boga je bila brezkončna, kateremu je dal Bog pravico, vezati in razvezati in kateremu je izročil ključe nebeške države. Predno stopimo k izhodu, moramo si pripraviti soldo, da ga potisnemo v roko slugi, ki skrbno preži, da mu ne uideemo. Ta misel na soldo na grobu onega, ki je bil največji zaničevalec posvetnega premoženja, nam greni vsako versko razmišljanje.

(Dalje pride.)

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. nov. 1902. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½%. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po 5%. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila: na vknjižbe po 5½%, na varščino ali zastavo 6%, na menice 6%, s ½% uradnino. Glavni deleži koncem leta 5½%.

Stanje 31. dec. 1901. (v kronah): Članov 1819 s 7932 deleži po 20 K = 158.640. — Hranilne vloge 1.318.965. — Posojila 1.379.213. — Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Rezervni zalog 63.014.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Zaloga piva

iz prve kranjske izvozne pivovarne in sladovne na par

T. Fröhlich-Vrhnika (Kranjsko).

Priporoča se za bodočo sezono cen. gg. gostilničarjem in zasebnikom iz mesta in dežele v svrhu blagohotnih naročil izbornih vrst piva kakor: »Eksportno maréno«, »Kranjski biser« in »Granat-Porter« v sodčkih in steklenicah. Jamči se za solidno in točno postrežbo po najnižje mogočih konkurenčnih cenah. — Za udobnost cen. gg. odjemalcev iz Vipavskega ima tvrdka na Goričici »pri Rebku« in v Dornbergu pri Alb. Sinigoj-u z ledom in vedno svežim pivom dobro oskrbljene ledenice.

Glavni zastopnik za Gorico in deželo

Josip Rován,

s zalogo v Gorici — Rabatišče št. 20.

Mizarska zadruga v Gorici (Solkan)

Naznanja slavnemu občinstvu, gospodom trgovcem in založnikom pohištva, da ima

veliko zalogo

veliko zalogo

izgotovljenega pohištva vseh slogov

v Solkanu pri Gorici.

v Solkanu pri Gorici.

Naznanjamo, da smo prevzeli dosedanje trgovino pohištva tvrdke Ant. Černigoja v Trstu, Via Piazza vecchia št. 1, katero bomo vodili pod enakim imenom.

Kar ni v zalogi, se izvrši točno po naročilu v najkrajšem času.

Cene zmerne.

Delo je lično ter dobro osušeno.

Bazar!

Riva Castello št. 4

je svojo zalogo drobnega blaga prodal na debelo.

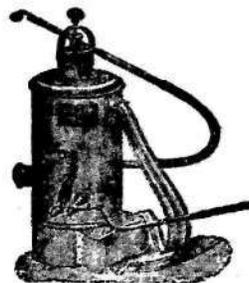
Otvoril pa je

trgovino z manufakturnim blagom,

katera je popolnoma na novo založena.

Cene izvanredno nizke.

Postrežba točna.

Vse stroje za poljedelstvo in vinorejo.

Brizgalnice za sadjno drevje z mešalom za m. šanico iz bakra in apna tako, da se najdenkrat na dve cevi brizga,

brizgalnice (streljke) za sadjno drevje z natanjko namerjeno petrolmešanico, svetilnice na acelilen da se ulove leteči hrošči, hidravlične stiskalnice za vino,

stiskalnice za vino in ovočje s diferencialnim pritiskom,

stroje za drobljenje stiskalnice,

čisto nove mline za grozdje,

nove priprave proti peronospori in za žveplanje,

sesalke za vino, cevi za vino,

kakor tudi vse druge stroje za poljedelstvo kot

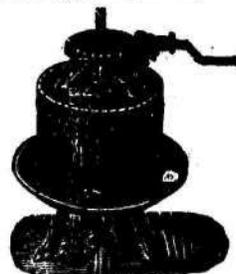
zbiralnike (trieure), mlatilnic, vitale (gpep) i. t. d.

razpošilja kot specialitete po najnižjih tovarniških cenah

Ig. Keller, Dunaj, II. Praterstrasse 49.

Cenilniki zastoj in franko.

Dopisuje se v vseh jezikih.

J. Pserhoferjeve odvajalne kroglice

pristne le z rudečim napisom „J. Pserhofer“ na pokrovcu vsake škatljice.

Že mnogo let razširjene, so te kroglice staro priznane, lahko odvajajoče in od mnogih zdravnikov občinstvu priporočeno zdravilo. Te kroglice delujejo tako milo, da se ne občuti nikakih slabostij ter jih zamorejo brez skrbi vživati tudi otroci.

J. Pserhoferjeve odvajajoče kroglice, koje imeruje navadno občinstvo „Pserhoferjeve pirole“ se izdelujejo že nad 100 let edino in pristne v

J. PSERHOFERJEVI lekarni

na Dunaju, I. Singerstrasse 15.

Zavitek s 6 škatljicami stane K 2:10.

Manj kakor 1 zavitek se ne more poslati.

Ako se denar predplača, se dopolnje poštnine prosto:

1 zavitek	K 2:60	4 zavitki	K 8:90
2 zavitka	„ 4:70	5 zavitkov	„ 10:50
3 zavitki	„ 6:80	10 „	„ 18:50

Pesebno priporočljiva zdravila:

J. Pserhoferjev balzam proti ozeblinam, 2 lončka staneta franko, ako se predplača K 2:15

J. Pserhoferjeva grenka želodčna tinktura, krepčujočega učinka za želodec, franko

12 steklenic ako se predplača „ 5:—

J. Pserhoferjev balzam zoper rane, 12 steklenic franko ako se predplača „ 3:40

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidn. postrežbo po jako zmerenih cenah.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi. Rezervni fond: 25.000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75.000.000 K. Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančnej hiši Gospodskih ulicah šte. 1z.

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občekoristne namene.

Dobi se povsod! Schichtovo hranilno jedernato milo

z varstveno znamko

garantirano in prosto vseh škodljivih primes, izdatno in izvanredno milo za pranje.

Pri nakupu naj se pazi na ime „Schicht“ in na gornjo varstveno znamko.

Zastop na debelo: Humbert Bozzini -- Gorica.